

ክታብት ኣንፃር ሕማም ኒሞኮካል (pneumococcal)

ዕድሚኦም 3፣ 5 ን 12 ን ኣዋርሕ ዝኾነ ቁልዑ ኣብ ማእኸላት ጥዒና ህዝቢ ክታብት ኣንፃር ኒሞኮካል ደወሃቡን ክትትል ደግበረሎምን እዩ።

እዚ ክታብት ክፋል ናይቲ ባክተርያ ሸኮር ክኒና ደሕዝ (polysaccharide) ምስ ፕሮቲን ዝተተሓሓዘ። እዚ ክታብት ካብ 13 ዓይነታት ኒሞኮካል ይከላኸል። ክታብት ቅድሚ ምትክትታዉ፣ እዞም 13 ዓይነታት ሰንኪ ሙብዛሕቱኦም ዕድሚኦም ትሕቲ ክልተ ዓመት ናይ ዝኾኑ ቁልዑ ክፋላት ሕማማት ኒሞኮካል እዮም ነደሮም።

እቲ ክታብት ቡድም ዓይነታት ኒሞኮካል ዝሰዕቡ ዝነበሩ በዝሒ ጉዳያት ነድሪ ማእኸላ እዝኒ ክንክይ እውን ኣኸኢሉ እዩ። እዚ ክታብት ካብቶም 13 ዓይነታት ኒሞኮካል ተባሂሎም ኣብዚ ክታብት ካብ ዝተማእኸሉ ወፃኢ ንዝኾኑ ካልኦት ሕማማት ኣይከላኸልን።

ክታብት ኣንፃር ኒሞኮካል ባክተርያ ብሓደ ግዘ ምስ ክታብት ኣንፃር ዲፍተርያ፣ ቲታነስ፣ ሰዓል ተኸተኸታ፣ ኣልምሲ፣ ሕማም ሂብን ሄርታተስ ቢ ተሓዊሱ ደወሃብ።

ሕማም ኒሞኮካል

ልዕሊ 90 ዝኾኑ ዝተፈላለዩ ዓይነታት ኒሞኮካል ባክተርያታት ይርከቡ። ካብዚኦም እቶም ሙብዛሕቱኦም ኣብ ሰባት፣ ከም ኒሞንያ፣ ሲናስቲስን ነድሪን ማእኸላይ እዝኒን ዝበሉ ሕማማት ከሰዕቡ ይኸኸሉ። ሕልፍ ሕልፍ ኢሉ እቲ ሕማም ኣዝዩ ሓያል ክኸውን ይኸኸል፣ ከም ምምራዝ ደም (ሴፕሲስ) ወይ ነድሪ ረቂቕ ሸፋን ኣእምሮ (ኣንቅፃ) እንትኸውን። ኒሞኮካል ባክተርያ ኣብ ቁልዑን ኣብ ዓባይቲ ሕማም ከሰዕብ ዝኸኸል እኳ እንተኾነ እቶም ዝተፈላለዩ ዘርኢታት ግና ኣብ ዝተፈላለዩ ጉጅለታት ዕድሙ ዓብላላይነቶም ይፈላለይ እዩ። ሙብዛሕቱኦም ጉዳያት ሕማም ኒሞኮካል ኣብ ኣዝዮም ኣናኸቲ ቁልዑ ደረኣይ፣ ኣብ ልዕሊ 65 ሰባትን ኣብ ፍሉይ ፀላዊ ሓደጋ ዝርከቡ ሰባት።

ቅድሚ ምትክትታዉ ክታብት፣ ዕድሚኦም ትሕቲ ክልተ ዓመት ካብ ዝኾኑ ቁልዑ እቶም 60-80 ዝኾኑ ብብ ዓመቲ ብሓያል ሕማም ኒሞኮካል ደጥቑ ነደሮም እዮም። ኣቆዲ ምም ሙብዛሕቱኦም ቁልዑ ጥዑያት እንትነብሩን ብፍሉይ ናብ ሕማም ዘይተፈለዩ እዮም ነደሮም።

ዝደጋገሙ ጎናዊ ፅልዎታት

ድሕሪ ክታብታት ኣብቲ ዝተወገኦ ከባቢ ኣብ ልዕሊ እቶም 10 % ዝተኸተቡ ምቕያሕ፣ ምሕባጥን ቃንዛን ክርኣይን ንዝተወሰኑ መዓልቲታት ክፀንሑን ይኸኸል።

ድሕሪ ክታብት ኣብ ዝርከቡ ካብ 1-2 መዓልቲታት ኣብ ገሊኦም ጭንቀት፣ ሕርቃን፣ ብኸያት፣ ቀጨውጨው፣ ስእነት ድቃስ፣ ምንካይ ሸውሃት ወይ ስምዒት ዘይምጥዓይ ደርኣይ እዩ። እዞም ምልክታት ብምኽንያት እቲ ክታብት ወይ ካሊኦ ዝኾነ ዓይነት ከም ዝመፅኡ ኣይፍለጥን።

ንሓዲር ግዘ ዝፀንሕ ረስኒ ልዕሊ 1 ካብ 10 ዝኾኑ የጋጥም እዩ፣ እቲ ክታብት ምስ ካልኦት ክታብታት እንትወሃብ ድማ ብተደጋጋሚ ደርኣይ እዩ። ካብ 39.5°C ዝዘይድ ረስኒ ድማ ትሕቲ 1 ካብ 100 ኣብ ዝውሕዱ ደረኣይ፣ መንቀሊ እቲ ረስኒ ንምንፃርን ሕክምና ዘድልይ እንተኾይኑ ንምፍላይን በዓል ሞያ ሕክምና ምምኽር ኣድላዩ እዩ።

ኣብ ረብሓ ዝውዕል ክታብት ፕራቫነር 13 ይበሃል።